

ANGST

24 januari 1975

Goedenavond, vrienden.

Bij het begin van onze bijeenkomst moet ik u erop wijzen dat wij, sprekers van deze groep, niet alwetend of onfeilbaar zijn. Zoals in het programma geëist wordt, zullen wij op deze avond meer actuele zaken bespreken. Als titel koos ik:

ANGST

Dit is immers één van de factoren die in uw wereld op dit ogenblik een grote rol spelen. Wanneer wij zien hoe bang de mensen soms zijn voor een komende crisis - om een voorbeeld te geven - rijst mij de vraag of die mensen wel werkelijk hebben nagedacht. Wat is de feitelijke toestand? Er is in de welvaartslanden niet meer voldoende werk, zegt men. Daarom zouden vele mensen onvermijdelijk werkeloos moeten worden, zegt men. Wat dan betekent dat de kostbare welvaart sterk wordt aangetast, zo zegt men. Maar de feiten liggen als volgt: Indien men zich de moeite wil getroosten om gewoon alle werkzaamheden die door mensen in eigen land verricht moeten worden ook zo te belonen voor eigen ingezetenen dat de vergoeding overeenkomt met hetgeen gastarbeiders kosten, dan zal het aantal werklozen op korte termijn reeds met rond 25.000 afnemen in uw eigen land.

Zou men daarnaast alle voor het milieu storende of schadelijke methoden die men vanwege arbeidsbesparing - dus extra winst of goedkoopte - zou vervangen door de meer arbeidsintensieve maar voor het milieu ook veel betere werkwijzen, dan zou men rond 100.000 werklozen aan arbeid kunnen helpen. Zou men bovendien trachten in de productie die processen die nu geheel machinaal worden verricht ten koste van meer uitschot weer onder het toezicht van arbeiders te stellen, zo zou niet alleen de kwaliteit van vele producten aanmerkelijk beter worden maar uw land zou in dit geval een klein tekort aan arbeiders kennen. Waarbij ik rekening houd met het feit dat een kleine z.g. arbeidsreserve vrijwillige werkloosheid verkiest.

Tenzij het gaat om de winsten hoeft men zich dus niet al te druk te maken over die gevreesde crisis. De vraag is waarom de mensen dan met een dergelijke vrees zo voortdurend worden opgejaagd. Wat op dit ogenblik op de wereldmarkt gaande is, berust in feite op een belangrijke verschuiving van ruilmiddelen. Er zijn vele landen op de wereld die altijd gebruikt werden als een soort exploitatiemogelijkheid, arbeids- en kapitaalsreserve, zelfs voor de machten van de rijkere landen. Wanneer deze mensen daarvoor niet zo veel meer voelen, kun je het hen niet kwalijk nemen dat zij trachten een andere rol te gaan spelen. Maar er zijn heel wat machten in de wereld die daardoor hun eigen vermogen of invloed bedreigd zien.

Indien de westelijke geïndustrialiseerde wereld zich aan deze verandering zou aanpassen door een juistere inkomenspolitiek en een redelijke verdeling van het gemeenschappelijk inkomen, gepaard gaande met een meer reële prijsvorming op allerhande terrein, zouden er geen werkelijke problemen rijzen t.a.v. werkgelegenheid of verbruik. Maar dit zou politiek allerhande bezwaren opleveren, bepaalde demagogische methoden zouden moeten worden afgeschaft en multinationale ondernemingen zouden aan invloed, macht en winstmogelijkheid verliezen.

Voor deze laatsten zou bv. de mogelijkheid grotendeels wegvallen winstgevend te schuiven met deviezen en delen van het productieapparaat. Wanneer bv. Nederland te duur zou worden door stijging van lonen, zoekt men een ander land uit met een veel lagere loonstandaard, als het even kan bovendien met een rechtsbestuur, zoals Brazilië of andere staten waar vele werklozen zijn en het verschaffen van arbeid een grote zeggenschap over de arbeider pleegt te geven. Daar voert men dan voortaan de meest arbeidsintensieve delen van de productie uit.

Een voorbeeld? Een groot bedrijf dat veel invloed in uw land heeft bezit meerdere Nederlandse fabrieken maar heeft een deel daarvan nu gesloten: eens maakte men het gehele product in uw land, nu echter voert men alleen nog de menging uit terwijl de grondbestanddelen in andere landen worden vervaardigd. Wat doet denken aan het systeem dat de auto-industrie in bepaalde landen ontwikkelde. Om importkosten e.d. te sparen, monteert men de auto's in de landen zelf. In uw land en België bevinden zich verschillende montage-bedrijven o.a. van G.M. De productie van onderdelen geschiedt nog steeds voor een deel in de USA. Maar een steeds groter deel komt uit andere landen, waar men over goedkopere en mogelijk ook ijverigere arbeidskrachten kan beschikken. Spanje onder meer.

Met dit alles tracht ik aan te tonen dat er geen sprake is van een feitelijke crisis, wanneer men het principe dat de winst heilig is wat wil verzachten. Wel is er sprake van een snel veranderende situatie in de wereld die van de mens een aanpassing vergt. Men schijnt een angst te willen aanmoedigen bij zoveel mogelijk mensen die gericht is tegen het optreden van economische en sociale veranderingen. Dit lijkt mij ongegrond. De crisis kan vermeden worden wanneer de mensen zelf bereid zijn de hand aan de ploeg te slaan en niet in de eerste plaats naar hun rechten en toenemend inkomen kijken maar eerder gebruik trachten te maken van de voor eenieder bestaande mogelijkheden om gelukkiger te leven.

Een andere angst die nog steeds door de wereld gaat en in jaren als dit pleegt op te leven, is de vrees dat binnenkort weer een wereldoorlog zal ontbranden die het einde van de beschaving inluidt. Er zijn op het ogenblik voorspellingen dat het einde van de wereld in dit jaar valt, dat er zeer binnenkort een nieuwe ijstijd zal beginnen e.d. Maar ondanks alle sombere voorspellingen van deskundigen durf ik te stellen dat die ijstijd nog wel even op zich laat wachten. Wel hebben wij te maken met een ernstige verstoring van evenwicht in de atmosfeer waardoor ook het weer verandert. Dit kan een verandering betekenen, ook van de stromingen in de oceanen, wat het weer in belangrijke delen van de wereld verder kan beïnvloeden. Bij dit alles spelen zowel de vervuiling van de oceanen als ook veranderingen in de samenstelling van de atmosfeer vooral in de hoogste lagen een rol.

Heeft het zin te geloven dat de wereld hieraan binnen korte tijd ten gronde zal gaan? Welneen. Zeker, er is een kleine ijstijd op komst, wat voornamelijk betekent dat men in de komende periode toenemende moeilijkheden door sneeuw en ijs zal ervaren in Canada en vooral de centrale staten van de USA. Waar echter tegenover staat dat ook in het noorden van Europa wat klimaat wijzigingen onvermijdelijk worden. De stand van de aardas wordt hierdoor echter niet beïnvloed, zodat de mensheid alle kans krijgt zich aan deze veranderingen aan te passen. Maar men zal dan wel meer bereid moeten zijn tot een vollediger onderlinge hulp en verdeling van voedsel en hulpmiddelen dan tot nu toe. Men kan niet zakelijk zeggen: wie in de kou zit, of in een droogte-zone, heeft pech gehad. Die moet dan maar verhongeren. Een dergelijke houding zou bij het optreden van dergelijke omvattende en langdurige klimaatsveranderingen voeren tot volksverhuizingen, waar men met alle geweld maar weinig kan aan doen. Het wordt dan een verdringsstrijd, die zelfs in deze moderne tijd het gehele sociale en economische evenwicht van de wereld kan bedreigen.

Maar redenen om zo erg bang te zijn voor een komende ijstijd zijn er volgens mij toch niet. De vraag rijst waarom men zich daarover dan toch zo druk maakt, terwijl men aan meer actuele zaken die toch ook zeer belangrijk zijn voor het welbevinden van de mensen, eenvoudig voorbijgaat. Het volgende is een mogelijke verklaring voor dit verschijnsel. Na de tweede wereldoorlog zijn de zekerheden van bijna alle volkeren en alle naties in het geding gekomen. Het oude kon niet langer standhouden, het nieuwe dat men ervoor in de plaats stelde, sociaal en economisch bv., blijkt in toenemende mate onevenwichtig te zijn en niet zonder meer in stand te kunnen blijven. Dit geldt zowel voor democratie als dictaturen, zowel voor links als rechts gerichte staten. De mensen voelen dit aan. Om niet geconfronteerd te worden met de onzekerheden van hun eigen bestaan, waarbij een aanpassing van hen geëist zou kunnen worden, vlucht men weg in angsten voor komende ijstijden, atoomoorlogen, wereldoorlogen enz.

Men wijkt zelfs ook uit naar modebelangstellingen als op dit ogenblik de strijd tussen Israël en de Arabieren. In vele landen koppelt men andere vrezen nu met dit in de mode zijnde conflict en beweert bv. dat er atoombommen zullen vallen, nog dit jaar. Elders hoort men beweren dat een zeer grote en intense strijd zal ontbranden in dit deel van de wereld, waaruit een wereldomspannend conflict zal voortkomen, dit jaar of het volgende jaar. Rusland zal ingrijpen, de USA zal ingrijpen. Soms krijg je de indruk dat dergelijke profeten gekweld worden door conflicten in eigen land of omgeving en hopen door conflicten van grotere omvang elders voor de consequenties van hun eigen fouten beschermd te worden.

Hun vrees voor oorlog is, wanneer het om een wereldoorlog handelt, zeker niet gefundeerd. Er is op dit ogenblik namelijk geen enkele staat in de wereld die een wereldoorlog aandurft en aankan. Men weet bv. zeker, dat zo een lancering van atoomkopraketten door Rusland naar de USA zou worden gelanceerd, hierdoor ongeveer de helft van de bevolking van die USA dood of aangetast zou zijn. De Russen beseffen echter wel degelijk dat zij niet in staat zijn een antwoord op een dergelijke tegenaanval te voorkomen. Dit zou betekenen, dat juist in de geïndustrialiseerde delen van Rusland en satellietlanden rond 3/4 van de bevolking dood of aangetast zou zijn, terwijl de productiemogelijkheid van voor het leven noodzakelijke producten zou terugvallen tot rond 1/20. De regeringen van beide staten beseffen wel degelijk dat het handhaven van een centraal gezag onder deze omstandigheden niet meer mogelijk zou zijn.

De enigen die zich een verlies aan mensenlevens kunnen permitteren en geen alles bepalend verlies aan productiemogelijkheid zouden lijden bij een atoomoorlog zijn op het ogenblik de Chinezen. Maar die hebben geen belang bij een dergelijke situatie in de rest van de wereld. Hun staatssysteem is gebaseerd op de z.g. permanente revolutie. Maar deze alleen binnenslands ontwikkelen en handhaven blijkt echter steeds meer onmogelijk te zijn. De leiders die de permanente revolutie predikten en in eigen land durfden uit te voeren, zijn te oud geworden en zijn niet meer in staat die initiatieven waardoor men de ontwikkeling verder kan versnellen - door revoluties in eigen land - steeds weer te veroorzaken. Men verplaatst daarom zijn aandacht meer en meer buiten eigen land en zal zijn culturele revolutie steeds meer moeten baseren op uitwisseling met en beïnvloeding van de westerse mogendheden. Aan een atoomoorlog heeft China voorlopig geen interesse ofschoon andere spanningen welkom zijn. Ook voor een wereldoorlog voelt men daar echter niets. Zou er ergens anders een wereldoorlog ontstaan dan zal China zelfs al het mogelijk doen om erbuiten te kunnen blijven. Wel wil dit land zijn eigen invloedssfeer uitbreiden en doet dit tot op heden voornamelijk naar het zuiden. Het ziet er naar uit of de Chinese ideologie zelfs het geheel van Zuid-Azië bereikt heeft en steeds meer bij de massa aanslaat.

Alles pleit dus tegen het optreden van een atoomoorlog of wereldoorlog op korte termijn. Wat is er dan aan de hand? In sommige landen werkt men met de dreiging van buitenaf om een eenheid en volgzzaamheid bij de burgers in eigen land tot stand te brengen. In uw land komen angsten voor de atoomoorlog in de laatste tijd voort uit de visie van een profeet die meende o.m. een atoombom te zien vallen op Cairo. Ofschoon dit niet geheel onmogelijk is lijkt het mij toch wel zeer onwaarschijnlijk. Neem alleen al het feit dat op het ogenblik Egypte in feite de stabiliserende factor in het Nabije Oosten is en een overeenkomst in vrede mogelijk maakt tussen Israël en zijn tegenstanders. Syrië is daarentegen de meest op geweld ingestelde natie in de Arabische wereld wanneer wij bepaalde Palestijnse extremistische groepen buiten beschouwing laten. Zou men spreken over heftige strijd in Libanon, waarbij Syrië een rol speelt en waardoor dit land een bombardementenregen over zich zal zien gaan, acht ik dit nog redelijk, zelfs indien men stelt dat dit in dit jaar nog zal geschieden.

Waarom dan een dergelijke onredelijke en onlogische prognose en een vast geloof daaraan bij zovelen? Iemand heeft paranormaal iets gezien. Goed. Maar was dit nu een atoombom of was er eerder sprake van een explosie, die mogelijk niet door oorlog maar andere oorzaken ontstond? Ik voorzie wel het exploderen van een boot in of nabij de haven van Cairo en wel binnen enkele maanden, vermoedelijk in oktober of november. Ook in andere steden voorzie ik wel explosies van grotere omvang. Maar moeten dit nu atoombommen zijn? Redelijk lijkt mij dit niet.

Waarom geven dan zoveel mensen zich met een soort huiverende wellust over aan prognoses die over atoombommen spreken? Ik meen dat dit voornamelijk geschiedt omdat men zo eigen onzekerheden verdringt door zich bezig te houden met de mogelijke ontwikkelingen in geschillen waarbij men niet zelf is betrokken, daar die door anderen zullen worden uitgevochten. O..., Israël zal nog wel tot oorlogshandelingen komen dit jaar. Maar dat is geen alomvattende oorlog, zelfs niet voor de staat Israël. Het gehele geschil zal overigens in zijn felle en openlijke fase niet meer dan 3 à 4 weken duren. Moet men zich daarover dan zo druk maken? Er zijn de laatste jaren heus wel gelijksoortige en zelfs ergere zaken tot het publiek doorgedrongen zonder dat door zovelen zo emotioneel werd gereageerd. Maar ja, wanneer je je onzekerheden niet projecteert in angsten en vrezen die ver van je bed schijnen te liggen en waarin je innerlijk niet eens gelooft, zou je geconfronteerd worden met eigen toestand. Voor de aardigheid wil ik eens met u nagaan wat bv. in uw land de zaken zijn waarvoor vele mensen bang plegen te zijn. Redenen zijn er niet voor de vele sociale angsten. Uw land zal sociaal en economisch wat kalmer aan moeten doen. Dat is nu niet zo erg. Zorgen daarover zijn m.i. overdreven.

Misdadigheid neemt in uw land toe. Criminaliteit in uw land onderging een verschuiving die niet alleen gaat in de richting van meer geweldpleging maar daarnaast ook dreigt af te zwenken in de richting van politieke of semipolitieke terreur. De vernielzucht neemt alom toe. Vooral in de grote steden is hierdoor onrust ontstaan maar ook op het platteland voelen de mensen zich niet bepaald veilig meer. Een werkelijk juist ingrijpen tegen deze verschijnselen blijkt in vele gevallen onmogelijk omdat de overheid kennelijk niet weet welke richtlijnen men zou moeten geven. De benadering blijft daarom voorlopig bij het oude: pak ze aan, maar vooral: zachtjes. Wat betekent dat de mensen die geweld plegen, menen dat zij dit rustig verder kunnen doen, evenals de vernielers. Want, zo redeneren zij: niemand verzet zich tegen ons en de overheden zijn toch halfzacht. Deze vrees probeert men te verdringen door de aandacht naar buiten toe te richten en daar ontwikkelingen te vrezen waarop men zelf niet zou kunnen reageren en dus ook niet mede voor verantwoordelijk kan worden gesteld.

Wat de oplossing is voor deze ontwikkelingen in uw land? De mensen moeten leren hun eigen verantwoordelijkheid in deze te beseffen. Men moet niet meer op een afstandje blijven staan kijken hoe een ander iets vernielt maar zal moeten proberen er zelf iets aan te doen en gelijktijdig de autoriteiten zo snel mogelijk moeten verwittigen. Wanneer alle burgers proberen in te grijpen daar waar geweld wordt gepleegd, of vernielingen worden aangericht, is het daarmee snel afgelopen.

Men zou ook kunnen stellen dat vele mensen angsten cultiveren omdat zij voor een persoonlijk bestaan geen mogelijkheden meer vinden. Ik kan dit deels onderschrijven. In uw land worden de mensen meer en meer ingeregend in een socio-cultureel korset dat voortdurend sterker wordt toegesnoerd en steeds minder mogelijkheid geeft tot het bewegen, denken en handelen volgens eigen wil en inzichten. Alles wordt voor je klaar gemaakt, zelfs wat je wel mag denken en wat niet. Er is geen uitlaat voor de persoonlijkheid meer binnen het bestaande patroon van de gemeenschap. Maar je kunt een uitlaat voor je werkelijke behoeften vinden wanneer je je ondanks alle druk vanuit de maatschappij zelfstandig oriënteert in de wereld waarin je leeft. Een toenemend aantal mensen reageert en denkt overigens steeds zelfstandiger. Maar zelfs indien ik dit buiten beschouwing laat is er volgens mij geen reden voor de panische angsten die menigeen zich aanmeent.

Wel meen ik dat de angst van vele mensen verklaarbaar moet worden geacht - hoe onredelijk die angsten mij ook voorkomen - omdat deze mensen leven in een wereld die geen vlees en geen vis is, een wereld die praktijk en ideaal zodanig tegenstrijdig etaleert dat men er geen uitweg meer in kan zien. Voorbeeld: uw land pretendeert zeer socialistisch en democratisch te zijn maar behoort gelijktijdig onder die landen, waarin de invloed op het verloop van de zaken door het kapitaal het grootste is. Mogelijk beseft u dit niet. Maar enerzijds is uw land een van de landen waarin de beste sociale regelingen bestaan, terwijl anderzijds het kapitaal of het werkelijke gebeuren veel invloed heeft en ervoor zorgt dat de hantering van alle sociale voorschriften en maatregelen in handen komt van mensen, die de sociale problemen alleen theoretisch kennen en daardoor voortdurende mislagen maken.

Ik kan beseffen dat men daardoor wrevelig wordt, een gevoel van onwaarde en verlatenheid krijgt, waaraan men tracht te ontkomen door zijn onlustgevoelens en angsten te projecteren op iets wat buiten eigen alledaagse werkelijkheid staat. Redelijk is dit echter niet. Begin je weer zelf je eigen wegen te zoeken, zelf te denken, zelf te handelen en persoonlijke aansprakelijkheden te aanvaarden, dan verdwijnt een groot deel van de behoefte te vluchten in wereldangsten en ondergangsgedachten. Een tweede belangrijk gevolg van een dergelijke wijze van leven ligt in het feit, dat men gebondenheden minder stringent ondergaat en zich op den duur weer meer vrij kan gaan voelen. Onzekerheden worden nu eenmaal vaak weggewerkt door het beleven van angsten of een zich wijden aan idealen die men innerlijk niet eens als juist ervaart. Een van de redenen in de wereld voor een toenemen van onzekerheid allerwege is het feit dat de mensen steeds minder vertrouwen hebben in de beleidslieden die hen moeten regeren en de weg moeten wijzen. Zelfs de paus heeft het daarmee moeilijk en die beschikt in de ogen van zijn volgelingen tenminste nog over enige onfeilbaarheid.

De mensen beseffen echter steeds meer dat bv. een president Ford wel kloeke woorden spreekt, maar dat hij die nooit waar zal kunnen maken, wat voor hem erg vervelend wordt. In Frankrijk beseft men een groeiend probleem dat te maken heeft met de vraag, hoe een redelijke samenhang bereikt kan worden tussen platteland en de grote steden met hun industrieën, waarbij mede de vraag speelt, hoe men de ontvolkte gebieden weer van een voldoende bevolking zal kunnen voorzien. De oplossingen die men echter het volk voorlegt vinden geen vertrouwen en weerklank, zodat dit probleem onoplosbaar is voor de komende jaren. In Italië is de arbeidssituatie slecht en worden de maatregelen van de regering - terecht - als onvoldoende en gericht op de baten voor een bepaalde klasse beschouwd. Wat ook hier bij velen tot een afwijzing van het bestaande voert en hen in vele gevallen doet vluchten in onredelijk verzet of angsten. In Engeland ligt het probleem in de tegenstelling tussen vakbonden en werkgevers, waarbij beide partijen zich onredelijk opstellen en de vakbonden zich bovendien in hun pogingen alle macht aan zich te trekken in vele gevallen eerder tegen het gehele volk keren dan tegen hun werkelijke tegenstanders. De terreur in Ierland zal u ook niet onbekend zijn. Ook hier gaat het om een verwerven van macht door bepaalde groepen die beweren alle redenen te hebben voor hun optreden, maar een geheel volk doen lijden onder hetgeen zij hun verzet tegen onrecht plegen te noemen.

In genoemde en andere landen blijkt een toenemende kloof te bestaan tussen de alledaagse werkelijkheid van het volk en de reacties van de leiders. Men heeft niets meer om op te vertrouwen en voelt zich hopeloos verlaten door iedereen en alles, zodat men tracht weg te vluchten in dagdromen of angsten. Maar wanneer je buiten je dan niets of niemand meent te vinden waarop je kunt vertrouwen, heb je toch altijd nog jezelf naar ik meen. Dan kun je je beroepen op je eigen denken, je eigen mogelijkheden, je eigen benadering van het leven. Zelfs dan is er volgens mij geen zinnige reden te vinden, die aanvaardbaar maakt dat je voor de werkelijkheid wegvlucht in steeds grotere angsten en steeds duisterdere voorspellingen voor de toekomst, die je het leven weliswaar niet aangenamer maken maar gelijktijdig een soort wraak schijnen te betekenen op die wereld die je niet geeft wat je wilt en je niet neemt zoals je bent.

Maar ja, het is gemakkelijk te geloven in een wereld die zal ondergaan. Zo zul je gewroken worden en bovendien hoef jij dan geen moeite te doen om verbeteringen te bereiken in de toestanden die je als onaanvaardbaar beschouwt. Aan de andere kant is een dergelijke angstige zelfbevrediging door angst niet bepaald zinrijk. Want de wereld vertikt het aan de voorspelde rampen ten onder te gaan, dus zul je jezelf toch eens druk moeten gaan maken over alles wat er in die wereld beter moet worden. Mij lijkt het beter nu te beginnen met jezelf en de wereld beter te maken. Hoe langer je wacht, hoe meer werk er gedaan zal moeten worden en hoe minder tijd je ter beschikking zult hebben om die taak te volbrengen.

De voorliefde voor angsten in deze dagen beschouw ik dus als een teken van onzekerheid, niet alleen op staatkundig of economisch gebied, maar wel degelijk ook in de privésfeer, bv. in de familie. Voor vele mensen geldt ook hier dat de oude verhoudingen verstoord zijn en niet meer hersteld kunnen worden. Je kunt zeggen dat je iets niet wenst te nemen. Maar kinderen bv. zijn in deze tijd nu zelfstandiger dan jijzelf vroeger in een gelijke periode van je leven was.

Ook wanneer men op zou houden met de kinderen te zeer te vertroetelen en weer meer de nadruk zou gaan leggen op discipline - wat m.i. voor de meeste kinderen en de wereld van morgen alleen maar goed kan zijn - zo zal men hen toch niet meer hun eigen wijze van denken en oordelen kunnen ontnemen. Je zult dus in het leven rekening moeten houden met een toenemend aantal jongeren die weten wat zij willen, nemen wat hen niet gegeven wordt en een eigen oordeel hebben over de wereld, dat vaak sterk afwijkt van alles wat voor de ouderen heilig was. De jongeren van heden willen zeker niet meer een verlengstuk van de volwassenen vormen, zoals die volwassenen ondanks alle progressieve geluiden in feite nog steeds verlangen.

In vele gezinnen rijzen ook in toenemende mate geschillen omdat man en vrouw beiden een geheel andere visie hebben op de belangrijkheid van de partners binnen het gezin. Vroeger zei de vrouw steeds dat zij de man bewonderde, ook al lachte zij in stilte wanneer hij weer eens in zijn jaegeronderbroek stond. Nu is de man erg hip gekleed en de vrouw beschouwt zich graag als zijn gelijke, waarschijnlijk zonder te beseffen dat er bepaalde verschillen bestaan die zij niet zonder meer weg kan nemen. Hierdoor ontstaat inderdaad bij velen onzekerheid. De heilige vaste wetten van de familie, deze bouwsteen van onze maatschappij enz. wordt hierdoor inderdaad aangetast. Kun je je je aanpassen, best. Maar vele mensen hebben het gevoel dat hun eigen waardigheid, hun zekerheid hierbij in het geding komt en gevaar loopt ten gronde te gaan. Deze mensen zijn bang. Vrees hebben voor een situatie in eigen gezin betekent echter voor de meesten het toegeven van hun eigen falen. Dientengevolge projecteren zij hun angsten elders. Indien wij nagaan hoeveel mensen enorm bang zijn voor atoombomben, atoomcentrales, het overnemen van het gezag door links of rechts, dan kom je tot de conclusie dat zij geen vrede hebben met hun eigen situatie.

De onvrede van de mensen blijkt overigens meestal een zaak te zijn die stamt uit de kleine gemeenschappen, zoals de familie of de kleine groep waarmee men pleegt op te trekken. Dat men zijn onzekerheid wegbergt achter andere angsten is op zich begrijpelijk, maar de reactie is aan de andere kant niet bepaald logisch. Wanneer ik uw wereld bezie, zo kom ik tot de conclusie dat heel veel mensen juist krachtens dergelijke innerlijke verstoordheden proberen elkaar aan te praten dat de gehele wereld in een groot gevaar verkeert: De wereld, zo roepen zij uit, gaat onder aan afval, strijdlust, gebrek aan zeden. Daarbij zien de meesten over het hoofd dat je veel kunt doen wanneer je maar consequent bent. De wereld gaat ten onder aan de afvalproducten van deze moderne tijd? Daaraan is volgens mij heus wel iets te doen wanneer de mensen maar willen. Maar wanneer het erop aan komt, blijkt eenieder wel te wensen dat anderen er iets aan doen en zichzelf beperkingen op zullen leggen, maar voor zich meent hij dat dit niet nodig is, want je mag - zo zegt men dan - toch wel een beetje rekening houden met je eigen belangen ook.

De mens doet aan vele misstanden niet daadwerkelijk iets en heeft zo daarin iets waarover hij heerlijk kan kankeren, terwijl het hem mede een reden verschaft om op de wereld, op anderen, zijn haat, woede, onzekerheden af te reageren. Waarmee men de eigen problemen lekker binnenshuis kan houden en net kan doen of die niet bestaan. Ergens beseffen de leiders van de wereld wel dat er onzekerheden leven onder de mensen, die van groot belang zijn voor hun reacties. Daarom preekt een uil vaderlijk uit de olmen en vertelt een nieuwe vader de gans die ook wel Wiegel wordt genoemd, heerlijke sprookjes over vrije onderneming, die sociale zekerheid betekent. En een menselijk geworden Aantjes geeft recepten voor eenheidsstampot met uitgebakken spek en kerkelijke waardigheid. Zo doet eenieder op zijn wijze het zijne in de hoop het volk zo gerust te stellen. Maar die vorm van geruststelling is niet waarlijk noodzakelijk, zomin als veel van het politieke gekibbel en geklets.

Noodzakelijk is het wel dat de mensen de kans krijgen zich op persoonlijke basis en vanuit eigen behoefte en besef aan te passen aan een nieuwe tijd, dat zij vrijheid krijgen en zo de mogelijkheid zichzelf te hervinden. Maar dit laatste zal alleen mogelijk zijn, wanneer in de wereld een grotere persoonlijke vrijheid wordt nagestreefd, die niet uitgedrukt wordt in bezit of inkomen alleen. Daarvoor zullen enkele regels moeten bestaan, die zonder enige uitzondering of aanzien des persoons worden uitgevoerd. Want dit brengt enige zekerheid. Laat ons reëel zijn: de mensen hebben vertrouwen, zekerheden nodig. Die geef je niet door steeds nieuwe wetten en

maatregelen te bedenken, maar alleen door allereerst de bestaande wetten en regels getrouwelijk uit te voeren. Deze maatschappij is, in uw land bv., vol van zorgen voor het welzijn van het individu. Je mag niet doodgaan wanneer je wilt, ook al bespaar je zo anderen en jezelf onnoemlijk veel leed. Je mag geen abortus plegen, je mag geen drugs gebruiken, mag niet te hard rijden met de auto, dient een valhelm te dragen wanneer je op een brommer zit enz. Iedereen vertelt je wel, dwingend, hoe je veilig moet blijven, hoe je moet denken en leven: en juist dit zijn zaken, die je zelf zou moeten weten. Want in je eigen leven dient je eigen aansprakelijkheid en eigen inzicht een grote rol te spelen. Zo alleen kom je tot een bewuster leven en maak je een keuze, die je mogelijk later zult betreuren, maar waarvoor je niemand de schuld kunt geven. Je leert zo voor jezelf te zorgen en geestelijk voldoende veerkracht op te brengen.

Opvallend is voor mij dat men met grote nadruk bezig is deze ingrepen in de vrije wil van de enkeling - voor diens bestwil natuurlijk - te nemen en te handhaven, terwijl voor zaken die meer van gemeenschappelijk belang zijn, zoals het terugdringen van misdadigheid, vernielzucht, gewelddadigheid, weinig of niets van betekenis wordt gedaan en de aandacht van de bestuurders kennelijk daarop niet voldoende is gericht. Het resultaat van dit alles is een toenemen van de onzekerheid bij velen en een teloor gaan van normbesef bij anderen. Zo werkt overal de staat mee aan het tot stand brengen van de angsten die voeren tot voor hen onaanvaardbare reacties bij de burgers.

Overigens: vele mensen zijn graag bang, wanneer zij maar het gevoel hebben dat alles toch wel goed af zal lopen. U schijnt te denken dat dit een van de dwaaste uitspraken is die ik op deze avond heb gedaan. Kijk dan eens goed rond op een kermis: Daar worden met veel kosten en moeite apparaten opgebouwd, die de mens tegen betaling in een toestand brengen die hij anders nooit zonder groot protest zou aanvaarden. Men wordt heen en weer geslingerd, heeft het gevoel elk ogenblik in de afgrond te zullen storten. En men beseft wel waaraan men begint wanneer men graag zijn geld voor deze attracties betaalt om daar even later, vaak lichtgroen maar met een uiterlijk opgelucht gevoel en trots op eigen durf, uit te stappen en zijn weg te kiezen naar een andere, nog onaangenamer vermaak. Bezie dit alles en zeg mij nog eens dat de mens zich niet aangetrokken voelt tot angsten en griezelige situaties, mits hij maar overtuigd is later te kunnen zeggen: Er is niets gebeurd, maar ik ben o zo dapper.

Men noemt dit wel eens een voor het menszijn kentekenende behoefte eigen angsten te overwinnen. Maar aan de andere kant zijn er overal in het leven grote gevaren te vinden die de mens kennelijk niet wil zien. Ik probeer u duidelijk te maken dat de meeste mensen ergens 't gevaar zoeken. Men probeert zichzelf echter steeds weer ervan te overtuigen, dat met eigen persoon toch niets kan en zal gebeuren. Men is blind voor gevaren en gelijktijdig verzet op de angst zonder gevolgen. Dit, terwijl men leeft in een wereld waarin allerhande dingen gebeuren die werkelijk gevaarlijk kunnen zijn - en daarom niet de aandacht van de mensen krijgen - en vele zaken die gevaarlijk lijken - zonder dit in wezen te zijn - en daardoor met nadruk worden gevolgd door eenieder.

Laat ons nogmaals de situatie van de hedendaagse mens nagaan: Men wordt geconfronteerd met een verandering in de sociale en intermenselijke verhoudingen. Oude illusies worden vervangen door andere. Bijvoorbeeld: Uiteindelijk is de vrouw altijd als mens de gelijke van de man geweest: niet zijn mindere maar ook niet zijn meerdere. Het laatste lijkt mij voor sommige zeer actieve dames overigens moeilijk te aanvaarden: deze schijnen mij van mindere meteen tot meerdere te willen worden, van schijnbare onderdanigheid te willen evolueren tot absolute zeggenschap over de man. Wat ook niet bepaald juist is. Dat deze gelijkheid, zo goed als de gelijkheid van de rassen, op den duur aanvaard zal worden, lijkt mij onvermijdelijk. Maar dit impliceert gelijktijdig een grote verschuiving van maatschappijbeeld.

Vele mensen zijn bang voor dergelijke veranderingen omdat zij zich niet op eigen kracht handhaven, maar door een zich vastklampen aan heersende gebruiken, wetten en omstandigheden, die zij daarom willen doen voortbestaan. U leeft in een wereld waarin het niet mogelijk is de gemeenschappelijke voorzorg voor allerhande zaken als ziekte en ongevallen

verder uit te breiden, al is het alleen maar, dat men, om een dergelijke zekerheid op overheidskosten te scheppen, steeds meer geld zal moeten creëren, waardoor goederen meer en geld steeds minder waard worden, tot op den duur niemand meer iets kan verwerven. De illusie van de steeds groeiende economie met de daaraan verbonden illusies omtrent de groei van sociale voorzieningen zal plaats moeten gaan maken voor het zoeken naar een evenwicht tussen overheids- en persoonlijke bestedingen, een evenwicht tussen overheidsingrijpen en persoonlijke verantwoordelijkheden. Velen beseffen dit niet en voelen zich bedrogen wanneer hun wensen niet verwezenlijkt worden terwijl dit voor anderen vroeger wel mogelijk bleek. Men is bang dat men, wanneer het eigen beurt wordt om gebruik te maken van voorzieningen, niet zal krijgen waarop men meent recht te hebben.

Verder is er in de wereld sprake van een verandering van klimaat die een nieuwe benadering vergt, al is zij op zich niet zo ernstig. Maar ook hier is er een verandering en is aanpassing geboden. Daaraan gaat men dan voorbij, omdat men niemand aansprakelijk kan stellen voor dit gebeuren en zo een reden meent gevonden te hebben om bang te zijn en gelijktijdig innerlijk het gevoel te koesteren dat het toch wel weer goed af zal lopen.

Meer ingrijpend is het feit dat in deze dagen steeds meer mensen geconfronteerd worden met paranormale gaven en beïnvloedingen. Zij begrijpen niet wat er met hen aan de hand is en komen tot het beleven van persoonlijke angsten. Lach niet. Stel dat je van deze zaken niets afweet. Nu zie je opeens ergens op straat je grootmoeder voor je staan, terwijl je weet dat het goede mens al jaren dood is. Hoe moet je dan reageren? De verstandelijke mens weet er geen raad mee en vreest gek geworden te zijn. Een ander heeft een droom en ziet enkele uren later precies gebeuren wat hij zich gedroomd had. Ook hij weet er geen raad mee, is bang, probeert te doen of die dingen niet bestaan of beschouwt zich zonder meer als een door God geroepen profeet. Stel dat u opeens de indruk krijgt dat iemand al uw gedachten kan lezen en daarop reageert. U zult zich niet bepaald prettig voelen. Telepathische begaafdheid is iets waarvoor vele mensen bij anderen bang zijn. Niet omdat zij een dergelijke mogelijkheid zelf niet zouden willen gebruiken, maar omdat zij bang zijn dat anderen precies te weten zullen komen wat zij wezenlijk zijn en wat zij werkelijk denken. Begrijpelijk: vele mensen hebben een mooie façade opgebouwd maar daarachter is het maar een rommeltje. Het zou wel erg vervelend zijn wanneer anderen dat opeens in de gaten zouden krijgen, vindt u ook niet?

Vele mensen in deze dagen ondergaan geestelijke beïnvloedingen, geestelijke veranderingen, waar zij geen raad mee weten. Dergelijke dingen toe te geven, zelfs maar aan jezelf, zou een twijfelen aan eigen geestelijke gezondheid betekenen, of bij zeer kerkelijk denkende mensen een aanval van de duivel kunnen betekenen. Overigens zie ik niet in, wat de duivel erger kan doen, dan hetgeen de mens steeds weer zijn medemens meent aan te mogen doen, maar dit terzijde. Vele mensen vluchten weg voor een innerlijk gebeuren. Zij kunnen dit doen middels een bepaald systeem, middels de mystiek, meditatie, godsdienstig streven in groepen, die gewoonlijk zich nogal van de rest van de wereld plegen af te zonderen e.d.. Wat je daarmee echter niet bereikt, is een ontkomen aan de veranderingen die in jezelf plaats vinden. Velen zullen daarom in zich zo grote angsten wekken voor iets wat buiten hen bestaat dat zij het innerlijke gebeuren terzijde kunnen schuiven en a.h.w. onbewust aanvaarden.

Er is genoeg om bang voor te zijn in de wereld, dat is waar. Maar vreest men daarvoor in het bijzonder? Het is zo, dat iemand die haastig een straat oversteeft in deze dagen vaak met zijn leven speelt. Zoals iemand zonder het te willen, alleen door een enkel ogenblik niet op te letten, de dood van een ander kan veroorzaken. Daarop wil men niet letten. Zoals men zich bepaalde gevaren in een sociale ontwikkeling schijnbaar niet wil te binnen brengen. Het schijnt mij toe, dat, om bestaande gevaren te verbergen, bewust bij de mensen angsten worden aangekweekt. Overheden en publiciteitsmedia bevorderen vaak, en volgens mij toch wel enigszins bewust, het ontstaan van psychosen bij gehele volkeren. Ik krijg het gevoel, dat men bewust de mensen zenuwziek maakt met gevaren die niet wezenlijk zo bestaan, alleen maar om te voorkomen dat zij de werkelijkheid zullen zien en dan mogelijk in een meer gefundeerde paniek zullen geraken die hen er toe brengt de gevaren aan te pakken waarmee men in uw wereld in feite altijd moet leven.

Dat is mijn betoog voor heden. Indien u commentaar hebt, bent u welkom.

Vraag: Heeft de angst ook iets te maken met de atmosfeer of sfeer die op het ogenblik rond de aarde hangt?

Antwoord: Indirect misschien. Je kunt een angst niet bij een mens op overheersende wijze voet doen vatten wanneer er geen primaire angst reeds in die mens aanwezig is. Naarmate een bepaalde voor de mens primaire angst actiever is, zal hij vatbaarder zijn voor de sfeer rond hem en gemakkelijker onder invloed daarvan bepaalde angstbeelden oproepen of van anderen aanvaarden. U zou terecht kunnen stellen dat de mensheid als geheel de laatste tijd in toenemende mate leeft binnen een sfeer van onrust, onzekerheid en angst, die bewust of onbewust mede door allerhande publiciteitsmedia worden opgeroepen. Daarachter zie ik echter niet alleen een kosmische werking of een door de geest bepaalde sfeer. Ik heb u reeds deelgenoot gemaakt van mijn gevoel dat achter de verspreiding van bepaalde angsten wel degelijk stoffelijke overheden staan die er behoefte aan hebben een dergelijke sfeer van angst en onzekerheden te scheppen om zo de veranderingen die zij niet wenselijk achten, af te remmen of te onderdrukken. Is dit voldoende?

Vraag: Vormt het derde van de mensheid, dat de laatste tijd wat meer relaxed is hier een tegenwicht? Of is dit nog niet actief?

Antwoord: Degenen die ontspannen zijn moeten wij onderscheiden in de onverschilligen, die door stress in feite voor een deel afgesloten zijn geraakt van de wereld waarin zij leven. Er is verder een deel dat sterk bewogen wordt door idealen en droombeelden. Deze zullen in zich wel trachten ontspannen te blijven. Maar zij zullen steeds weer de tegenstelling tussen de werkelijkheid en hun idealen ervaren zonder dit te kunnen aanvaarden. Wanneer zij wat ouder worden zijn zij mogelijk wat duldzamer. Maar innerlijk ondergaan zij toch spanningen. Bij deze uiterlijk relaxte groep zien wij dan ook zoveel spanningen en angsten optreden dat zij geen tegenwicht kunnen vormen tegen de sfeer die door anderen is opgeroepen. Er blijft een klein deel over - een tiende van allen die relaxed schijnen - dat zich bewust leert ontspannen. Deze mensen kunnen dus de stresssituatie die overal optreedt verwerken zonder enige schade. Dit zijn mensen die nog reëel kunnen denken en reageren. Indien deze mensen niet wegvloeien in een geloof aan de onfeilbaarheid van eigen denken of systeem, zullen zij in staat zijn juist te ageren en zelfs de angsten van anderen enigszins te verdrijven. Zij hebben wel degelijk invloed op de gehele sfeer rond de wereld. Hun uitstraling is weliswaar rustgevend, maar zij staan tegenover een apparaat dat over de gehele wereld tracht hetzij door publicaties, hetzij door directe terreur of het scheppen van economische problemen de stress te bevorderen of tenminste op het bestaande peil te handhaven. Een situatie waarin u dus op aarde nog wel een aantal jaren zult verkeren. Is dit voldoende?

Reactie: Dit is de angst voor het onbekende. Maar wanneer je ergens midden inzit zou het m.i. onmenselijk zijn wanneer je geen angst kende. Zelfs Jezus kende doodsangst. Wat zouden wij dan niet...

Antwoord: U ziet het verkeerd: Jezus wist precies wat er ging gebeuren en was bang voor de last die Hij daarbij persoonlijk op zijn schouders moest nemen. Zo kan ik mij ook voorstellen dat een mens die een enorme verantwoordelijkheid moet aanvaarden, daarvoor bang is tot het ogenblik dat hij haar daadwerkelijk op zijn schouders neemt. Wat zien wij echter normalerwijs bij angstsituaties? Men is tevoren vaak gespannen en bang voor hetgeen kan gebeuren. Dat is juist. Wanneer het gevreesde ogenblik aanbreekt en alles tot werkelijkheid wordt reageert de mens geheel anders. De angst is er nog wel maar zij speelt voor hem en zijn denken slechts zelden nog een dominerende rol. Wel kunnen wij hierbij opmerken, dat de mens in de situatie zelf vaak deels geleid wordt door zijn overwegingen tijdens de angst voor het ogenblik dat hij de werkelijkheid onder ogen moest zien.

Een soldaat in actie zal vaak bang zijn voor de strijd begint en bang zijn na afloop, wanneer hij zich het gebeuren realiseert. Maar tijdens de actie zelf is de angst tijdelijk verdrongen. Het aantal mensen dat voor dit verdringen van de innerlijke angsten door het gebeuren niet vatbaar blijkt te zijn bedraagt minder dan 1 op 100. Vandaar dat ook legers met dergelijke mensen geen rekening houden en wanneer zij soms nog enige tijd toch mee hebben gevochten, hen met fraaie

aanduidingen als combat-fatigue huiswaarts zenden. In de meeste gevallen staat achter deze benaming een vorm van doodsangst, die mogelijk in het gevecht nog weg kan vallen maar daarna een algehele onredelijkheid van gedrag ten gevolge heeft. Kortom: het kennen van vrees is voor de mens normaal en waar dit kennen van vrees niet aanwezig is zal de mens niet als normaal beschouwd kunnen worden. De grootste angst van de mens ligt echter voor of na het gebeuren waarmee de vrees in verband staat. In deze perioden maakt men zich voorstellingen die gewoonlijk niet door de werkelijkheid benaderd worden. Mogelijk is dit voor uw dagen kentekenend: van een werkelijke reden voor angst is maar zeer beperkt sprake. Het merendeel van de algemeen voorkomende angsten van het ogenblik berust op overwegingen omtrent iets wat zou kunnen gaan gebeuren, terwijl men kennelijk niet beseft hoeveel er nodig is om iets van het gevreesde tot werkelijkheid te maken.

Vraag: Is dit niet in tegenspraak, met hetgeen u voordien stelde?

Antwoord: Ik stelde dat de angst zoals die in deze wereld voornamelijk voorkomt onlogisch is. Onze vriend heeft daar tegenover gesteld dat Jezus ook bang is geweest. Mijn antwoord was, dat Jezus niet zonder meer bang was voor iets wat zou kunnen gebeuren maar voor een feit, waarvan Hij bovendien beseftte dat Hij dit diende te aanvaarden. Bij de mensen in het algemeen is sprake van iets anders: een vluchten voor de werkelijkheid in een vaak kunstmatig geschapen angstsyndroom, waarbij men bovendien eigen aansprakelijkheden terzijde tracht te schuiven en te vervangen door verplichtingen die men anderen meent op te mogen leggen.

Vraag: Is yoga een manier om deze angsten van je af te houden?

Antwoord: Indien goed bedreven en niet alleen uitgaande van de Hathayoga, ja. Meditaties en geestelijke training brengen met zich dat de mens leert voldoende afstand te nemen van zich en zijn wereld om de werkelijkheid te leren overzien. Dit betekent dat hij niet meer gejaagd zal worden door ongefundeerde of vaag gefundeerde angsten en die angsten die voor hem persoonlijk van kracht zijn, meer werkelijk en met grotere veerkracht weet te hanteren zonder daarvoor nog te willen vluchten. Als zodanig acht ik yoga in alle opzichten voor de mens aanbevelenswaardig.

Vraag: Is in het grote geheel de angst niet eerder iets om de mens meer bewust te maken?

Antwoord: Vanuit een kosmisch standpunt zal dit gewoonlijk wel als waar beschouwd kunnen worden. Indien wij echter zien met welke middelen en bedoelingen bepaalde angstpsychosen in de wereld worden opgeroepen, zo schijnt mij toe, dat het degenen die dit doen er niet om gaat de mens bewuster te maken. Integendeel: men probeert door angsten in de mens te wekken, hem blind te maken voor de werkelijkheid en hen in feite dus eerder te verdwazen dan bewust te maken. In het geheel kan indien een mens zich bewust wordt van de werkelijkheid, mede van de gevaren die daarin schuilen, zal hij door het aanvaarden en verwerken van het geheel inderdaad naar een hogere vorm van bewustzijn groeien. Daartegenover blijft staan, dat voor de doorsnee mens in de moderne maatschappij de angst eerder een vlucht voor de werkelijkheid is gaan betekenen, waarbij de angsten in zich geheel of ten dele onwerkelijk zijn, zodat een illusiewereld wordt opgeroepen. En dit kan geen hogere vorm van bewustzijn wekken. Iemand die vlucht in illusies, omdat hij de werkelijkheid omtrent zichzelf en zijn wereld niet kan aanvaarden, leeft volgens onze terminologie in het duister, daar hij zich afsluit voor het Licht dat overal aanwezig is.

Ten slotte nog dit: Juist de dingen die je vreest moet je onder ogen proberen te zien, maar dan niet als iets wat je bedreigt, maar eerder als een mogelijkheid die je dient te ontladen. Dan zal blijken dat menige angst die u achtervolgde, lijkt op een vlo die u steeds alleen gezien hebt door de loep van je verbeelding. Verder geloof ik graag dat u vele moeilijkheden hebt in uw bestaan en veel zult moeten doen. Onthoudt echter dat een ontspannen mens meer presteert, juist werkt en veelal ook zijn taak sneller voltooit. Neem regelmatig, waar en hoe u ook werkzaam bent, een kort ogenblik voor uzelf. Probeer in die korte tijd uzelf bewust te ontspannen. Adem enkele malen traag en diep in en uit - indien mogelijk in de buitenlucht. Probeer een punt dat voor u erg aangenaam of mooi is - een herinnering, een voorwerp, een bloem - even met uitsluiting van al het andere uw gedachten te laten beheersen.

Vergeet even wat u nog zoal moet doen. Indien u daarvoor regelmatig, zeg eens per 2 uren, 5 à 6 minuten uit kunt trekken, zult u ontdekken dat u juister functioneert in uw omgeving en werk, maar dat tevens de spanningen en angsten die optraden, wegvallen of afnemen. Dan nog de volgende raad: Indien u een dag hebt gehad die hectisch was, zodat u het gevoel had zoveel fouten gemaakt te hebben, denk even na over die dag. Som kort de fouten die u gemaakt hebt en die van belang lijken voor uzelf op. Som daarna en uitdrukkelijk alles op wat u wel goed gedaan hebt en bij voorkeur ook alles wat u hebt gedaan voor een ander. Dat is een uitstekend slaapmiddel en ontspant u. Wat betekent dat u vele angsten zult kunnen overwinnen door u eenvoudig af te vragen wat zij in feite zijn en wat u er werkelijk vanaf weet. Want zo leert u onderscheid te maken tussen veronderstellingen en werkelijkheid. Daarnaast moet je steeds weer de spanningen die in je ontstaan, afreageren of tot ontspanning komen, waar dit maar mogelijk is. Hierdoor zult u zich kunnen ontworstelen aan de vele angsten die de wereld op het ogenblik tracht u aan te praten.

Ik dank u voor uw aandacht en wens u een goedenavond.

ASPECTEN VAN DE MODERNE INWIJDINGSMOGELIJKHEDEN

Goedenavond vrienden.

Ik zal u maar eens iets vertellen over aspecten van de moderne inwijdingsmogelijkheden. De laatste tijd openbaren zich aan vele mensen wonderlijke geestelijke werkingen. Er zijn reeksen van tegenslagen op materieel gebied die toch gepaard gaan met innerlijke geluksgevoelens en zelfs met geheel nieuwe denkbeelden. Een mens wordt niet alleen maar door een geheimzinnige meester ingewijd die hem geheimen vertelt en gehoorzaamheid eist. Werkelijke inwijding betekent: je wereld groter en vollediger leren zien. Vele mensen vragen zich af wat de zin van het leven is. Het antwoord zou kunnen luiden: de zin van het leven is dat je beter leert begrijpen wat het leven eigenlijk is. Het leven zelf brengt je tot een juister beoordelen van de verschillende waarden van het leven. Wat soms een zeer aangename zaak kan zijn maar, wanneer je je problemen verkeerd benadert, wel eens erg onaangenaam kan worden ook.

Wanneer u in deze tijd ziet hoe alle dingen veranderen, zult u er goed aan doen te proberen een besef voor het wezen van die veranderingen te vinden. Je komt dan uiteindelijk niet bij zuivere stoffelijke oorzaken terecht, maar zult veel gaan nadenken over zaken als mentaliteit, gedachtewereld e.d. Daarbij vallen je dan vanzelf ook allerhande invloeden op die je je niet zonder meer kunt verklaren. Het is bv. begrijpelijk dat ergens iemand vreemd doet. Maar wanneer nu opeens een groot aantal mensen gelijktijdig de kolder in de kop krijgen moet daarvoor een reden bestaan. Je veronderstelt dat er niet zichtbare invloeden aan het werk zijn en beseft zo enkele achtergronden van het wereldgebeuren. Je gaat beseffen dat de mens niet alleen afhankelijk is van oorzaak en gevolg zonder meer, dat de mens niet alleen door feiten wordt geschoven en gedreven.

In deze tijd is het volgens mij belangrijk dat men dit inziet. De mensen moeten beseffen dat het niet alleen de feiten zijn die het gebeuren bepalen. Je kunt alles berekenen tot het laatste kenbare punt toe en het resultaat is toch weer anders dan je berekend had. Waarom? Er zijn invloeden aan het werk. Je gaat je afvragen wat dit dan wel voor invloeden zijn. En als vanzelf rijst dan in je een beeld van onzichtbare werkingen, die je zelfs astrologisch of helderziend niet geheel schijnt te kunnen benaderen en die zich toch steeds weer in vergelijkbare vorm manifesteren. Je let dan ook beter op je eigen gedragingen en zult je afvragen, hoe het komt dat je ik soms wel door die krachten wordt meegesleept en tot bepaalde handelingen komt, terwijl dit op andere ogenblikken niet het geval is, ofschoon je gehele wereld toch kenbaar beïnvloed wordt. Uiteindelijk zul je tot de conclusie kunnen komen: Ik heb in mijzelf een resonantiemogelijkheid voor bepaalde invloeden. En dat is, vooral in deze dagen, een zeer belangrijke ontdekking.

Het gevolg is dat je niet meer weg hoeft te vluchten voor de wereld door bv. je hoofd kaal te scheren, marsepein te eten en Harakrishna te roepen - waaraan anderen verdienen terwijl je zelf niets verder komt door je vlucht voor de werkelijkheid van het bestaan. Wanneer je de wereld kunt beschouwen en tevens weet wat er in het ego resoneert met de krachten die op de wereld tot uiting komen zul je ook jezelf anders gaan zien. Want zo zeg je dan: alles in de wereld wat mij direct beroert en beïnvloedt moet met iets in mijn eigen wezen in verband staan. Dan krijg je een beeld van dingen die in je persoonlijkheid een grote rol spelen. Je hoeft dan nog niet eens te gaan spreken over geestelijke waarden en persoonlijkheden of voertuigen, want iemand die in niets gelooft, een godloochenaar bijvoorbeeld, kan tot zover precies hetzelfde meemaken.

Op het ogenblik dat je deze vorm van zelfkennis krijgt begint de inwijding pas goed op gang te komen. Vanaf dit moment zul je immers alles wat je beroert zonder kenbare oorzaken proberen te ontleden en te erkennen. Je gaat zien hoe je voor eigen gevoel het middelpunt bent van een groot aantal krachten die je beroeren - beurtelings meestal - en in die beroering je iets wijzer, maar ook anders achterlaten. Na elke confrontatie met het stoffelijk niet redelijk verklaarbare zul je je dan ook af gaan vragen: wat heb ik nu ervaren, wat heb ik geleerd? Dan zal u ook blijken, dat het geestelijke leren op de wereld voor een groot deel neerkomt op het terzijde stellen van misvattingen. Een vriend van mij kreeg eens de vraag voorgelegd hoe hij de moderne inwijding zou willen omschrijven. Zijn antwoord was: Denk er maar aan als een raffinageproces, maar dan niet zo geraffineerd uitgebuit. De inwijding is a.h.w. een extraheren van het belangrijke uit een geheel van onbelangrijkheden en verschijnselen. Waarbij je wereld voor jou zeker niet kleiner wordt. Wel word je je steeds meer bewust van het wezenlijke in het bestaan, de grote waarden, die steeds weer in en rond je aanwezig zijn. Dit in tegenstelling tot vroeger, toen je je gewoonlijk vooral dood staarde op kleinigheden.

Om een vergelijking te maken: Je gaat denken als iemand die minister van financiën wordt. Zolang de man nog een burger is valt hij mogelijk dood op een cent. Maar hij is nog niet in functie of zijn gezichtspunt verandert en hij kijkt niet meer op een miljard meer of minder. De man zal dan nagaan wat noodzakelijk is en redeneren dat het werkelijk noodzakelijke altijd zal kunnen worden opgebracht door de totaliteit van de belastingbetalers. Bij de moderne inwijding krijg je ook een dergelijke verandering door te maken. Beseffende: een groot deel van hetgeen ik ben en kan wordt niet bepaald door wat ik heb of persoonlijk wil geven, maar door hetgeen ik uit het geheel kan ontvangen en volgens mijn besef kan richten. Dat betekent dat je inwijding ook een meer praktische betekenis krijgt. Je blijkt in staat je gedachten naar anderen uit te stralen, kunt mensen genezen, kunt belangrijke dingen die verborgen zijn toch zien en beseffen enz. Je leert gebruik te maken van de krachten die actief zijn en met je persoonlijkheid resoneren, zo komende tot steeds verdergaande prestaties, je vindt steeds meer mogelijkheden.

Mogelijk vindt u dergelijke zaken maar onbelangrijk. Maar al is het niet zonder meer wonderdadig en verbluffend, het is een klein begin. En zo gaat het toch met alles? Een kind begint eerst te bewegen, vóór het kan kruipen. En wanneer het kruipt, kan het nog niet meteen lopen. Het moet eerst door kruipen de spieren en de evenwichtszin ontwikkelen. Eerst dan kan het leren staan. Maar eerst wanneer het kind al deze zaken heeft geleerd en zijn mogelijkheden steeds verder ontwikkeld heeft, komt er een ogenblik dat het niet alleen kan staan maar ook de eerste passen leert zetten. Zelfs dan kan het nog niet meteen goed lopen. Zo is het nu ook met inwijdingen. De moderne inwijding is een vergelijkbaar leerproces: een je ontwikkelen waardoor er iets voor je verandert. Wanneer je ontdekt dat je een paar kleine dingen kunt doen, denk je vaak dat je er al bent, dat je al heel wat bereikt hebt. Toch sta je nog maar aan het begin. Want dezelfde krachten die je nu gebruikt om iemand te genezen of te beïnvloeden, kun je zo dadelijk steeds vaker gebruiken, zelfs om bv. mensen voor gevaren te waarschuwen of hun innerlijke processen wat beter aan de feiten aan te passen. Je blijft oefenen tot je iemand anders zelfs bewust leert inspireren enz. Deze oefeningen zijn noodzakelijk om je een besef te geven van de mogelijkheden en krachten die er in je verborgen zijn. Het is in feite een aanmoediging, meer niet, een je voorbereiden op de vele krachten en veranderingen die je innerlijk zult moeten ondergaan, voor je vrijelijk en bewust je leert bewegen in de hogere werelden van kracht.

Of om het anders te formuleren: al het werken met dergelijke "geestelijke gaven" betekent niet anders dan dat je je vermogen tot zenden, ontvangen en manipuleren van krachten oefent. Wat belangrijk kan worden wanneer je verder wilt gaan met het verklaren en beseffen van je wereld. Hoe meer je kunt ontvangen, hoe duidelijker en vollediger het beeld zal zijn dat je van je wereld en leven krijgt. Je gaat beseffen wat er achter de uiterlijkheden verborgen ligt. Hoe beter je kunt zenden, hoe meer je in contacten je werkelijke persoonlijkheid in het geding kunt brengen, maar dan niet meer beperkt door menselijke gebruiken, taalkundige moeilijkheden enz.

Het manipuleren van krachten maakt je meer bewust van de mogelijkheden die er in en rond je bestaan, maar doet je gelijktijdig beseffen hoezeer je uit dient te gaan van je eigen persoonlijkheid en beseffen. Is men eenmaal zover, dan komt de fase die ik persoonlijk in deze moderne tijd de belangwekkendste vind. Je zou dit een optreden van innerlijke verlichting of mystieke ervaringen kunnen noemen. Er zijn ogenblikken dat je opeens aan kunt haken op een enorm gevoel van vreugde. Je weet niet waarom, daar er uiterlijk geen enkele reden schijnt te zijn voor deze beleving die je zelfs doof en blind maakt voor je eigen wereld. Al snel besef je dat dit gevoel van blijheid in wezen voortkomt uit een gevoel van verbondenheid. Dit beseffen betekent voor de moderne mens dat hij losser komt te staan van alle vermoeiende details van de stoffelijke wereld en gelijktijdig in zich de werkelijke en lichtende mogelijkheden van die wereld beter leert beseffen.

Bent u zover, dan zal het u ook opvallen hoezeer alles in het leven van de mensen geprogrammeerd lijkt te zijn. Je komt losser te staan van allerhande vormen en leert gelijktijdig begrijpen dat een geestelijke inwijding niet alleen op innerlijke waarden hoeft te berusten maar mede tot uiting kan komen in alles wat je leest en wat je ziet. Er zijn zelfs mensen die geestelijke wijsheid kunnen putten uit bv. een minirok, wat vele mannen nog altijd zwaar zal vallen. Wanneer je een verschijnsel echter beziet in verband met andere verschijnselen verandert het voor jou van betekenis. Het wordt opeens een symbool van een samenhang, een mogelijkheid, een omschrijving van een situatie, die voor anderen nog niet realiseerbaar is maar voor jou in feite reeds vast ligt en waarin je je reeds dan bewust kunt gaan oriënteren en bewegen. Je krijgt nu ook contacten. Door de gevoelens van verbondenheid krijg je ook geestelijk contact met anderen, die "ingewijd" zijn. Verbondenheid is niet alleen maar vreugde, maar ook zekerheid, een niet meer afhankelijk zijn van het toeval. Het wordt tot een contact met meesters, adepten en kleine ingewijden die nog op aarde werkzaam zijn en mogelijk ook met andere werelden.

Anderen zullen je waarschijnlijk voor gek houden, om je lachen of ten minste je niet geheel meer kunnen begrijpen. U bent dus gewaarschuwd. Maar trek u er maar niet al te veel van aan. Mogelijk verliest u tijdelijk wat vrienden, maar die komen heus wel terug, wanneer zij ontdekken op hoeveel wijzen u hen kunt helpen. Alleen zullen zij nooit kunnen beseffen dat uw innerlijke blijdschap onafhankelijk is van externe factoren. Laat ze dan maar denken wat ze willen. De erkenning van een in de geest verbonden zijn met anderen brengt u er soms toe iets voor iemand te willen doen die u niet kent en die mogelijk van inwijding nog nooit gehoord heeft. Beperk u daarom in de hulp die u op meer persoonlijke en stoffelijke wijze zou willen geven. Volsta met een gericht gebruiken van uw geestelijke krachten, tenzij u voelt dat uw ingrijpen zeer urgent is. Onderdruk ook in de beginperiode van uw erkende verbondenheden het gevoel, dat u iemand aan kunt en mag spreken, zoals u voelt dat deze werkelijk is. Houdt u aan de uiterlijk gangbare vormen tot een innerlijk en wederkerig erkennen u duidelijk maakt dat de ander zich innerlijk bewust is van de band en volle persoonserkenning.

Ten laatste: Wanneer u zover gekomen bent zult u nieuwe reeksen van contacten op gaan bouwen, waarbij de laatste fase van de moderne inwijdingen - die zonder meester plaats hebben - bereikt wordt: het besef van gemeenschappelijke krachten en een bewust deel hebben zowel aan die krachten als aan het werken van en leren met die krachten. U hebt dan het gevoel deel te zijn van een netwerk dat zich over de gehele aarde uitstrekt, terwijl u daardoor ook beelden van andere delen van de wereld leert opvangen. Daarna zult u ontdekken dat er voor u een band ontstaat die toch buiten dit netwerk blijft. Dat is dan de invloed van een geestelijke meester. Je krijgt misschien een tijdlang allerhande vreemde voorstellingen, die hallucinaties zijn, voortkomende uit het feit dat je de ontvangen impulsen niet juist weet te vertalen.

Daarna krijg je een stoffelijk contact, soms in trein of tram, altijd kort en zelden meer dan 20 minuten durende, waarin je tijdens een gesprek dat soms schijnbaar zonder enig belang is, de vijf of zes woorden te horen krijgt, waardoor je voortaan bewust kunt spreken met je meester en allen die een gelijke trap van inwijding hebben bereikt.

Goedenavond, vrienden.

d.d. 17 januari 1975